

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Załęski: O zorganizowanie przemysłu koszykarskiego

Źródło:

Poradnik Przedsiębiorcy Rok 4 1936 numer 20, strona 280

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.
„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«
H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Troska o rozwój produkcji chmielu winna płynąć z zewnątrz: ze strony czynników dbających o wzrost eksportu polskiego i od wewnątrz: ze strony producentów, którzy we własnym interesie winni rozbudować swą organizację zawodową: Zawodowy Związek Plantatorów Chmielu w Nowym Tomyślu, który skupiwszy w swych

szeregach choć trzy czwarte chmielarzy dopiero wówczas będzie miał możność decydującego wpływania na lepszą uprawę i pielęgnację chmielu oraz na dostarczanie na sprzedaż doborowego materiału.

Tylko w sprawnej organizacji zawodowej chmielarzy — leży przyszłość chmielarstwa polskiego.

Inż. Załęski

Nowy Tomyśl

O zorganizowanie przemysłu koszykarskiego

Wiklina jako produkt i jako artykuł handlowy dotychczas nie jest w Polsce należycie ceniona. Na ogół niewielu zdaje sobie sprawę, że stanowi ona doskonały artykuł eksportowy i produkt, mogący stworzyć w Polsce poważną gałąź przemysłu, która przy właściwej organizacji może dać zatrudnienie tysiącom rąk chłopskich.

W samym okręgu nowotomyskim posiadamy około 800 ha wikliny, przeciętny zbiór z 1 ha wynosi mniej więcej 140 do 160 q zielonej wikliny.

Głównym ośrodkiem uprawy wikliny, jest okolica Trzciela, skąd wikliniarstwo rozpowszechniło się na cały okręg nowotomyski. Możliwość zużycia wikliny dla celów przemysłu koszykarskiego była tak frapująca, że w rejonie Trzciela uprawiany dawniej chmiel został zastąpiony wikliną, dającą lepsze dochody, przy mniejszym nakładzie pracy.

Korzystny zbyt pręcia wiklinowego spowodował rozszerzenie plantacji na tyle, że miejscowi koszykarze już nie mogli obniżyć całej produkcji pręcia wiklinowego i w końcu ub. wieku rozpoczęto wywóz okorowanej, białej, suchej wikliny do innych okręgów Niemiec i eksport za granicę na szerszą skalę. Tak powstał poważny przemysł wiklinowy i handel wikliną.

Obecnie Trzciel znajduje się po stronie niemieckiej,

natomiast wielki rejon uprawy wikliny po stronie polskiej, gdzie jednak, niestety, koszykarstwo nie tylko nie rozwinęło się, ale przeciwnie — upadło.

Okręg nowotomyski stanowi — jak dotychczas — raczej źródło produkcji surowca wikliniarskiego, z którego część wikliny wysyła się do Rudnik nad Sanem, gdzie ulega przeróbce koszykarskiej, część zaś wysyła się na eksport. Niestety, przemysł koszykarski, dla którego podstawą jest wiklina, dotychczas jest rozwinięty w okręgu nowotomyskim bardzo słabo.

Jest to pewnego stopnia paradoks gospodarczy. Posiadamy surowiec doskonale nadający się do przetworu koszykarskiego i to w nadmiarze, tymczasem z braku organizacji tej gałęzi przemysłu, surowiec — bywają lata — marnuje się po magazynach. Jednocześnie w powiecie istnieje wiele rąk bez pracy.

Dlatego też należałoby jaknajszybciej rozpocząć prace dokoła rozbudowy przemysłu koszykarskiego co najmniej na terenie powiatu nowotomyskiego; prace prowadzić należy od razu w trzech kierunkach: wyszkolenia fachowców - koszykarzy, organizacji spółdzielni zbytu i uruchomienia kredytu obrotowego. Dopiero w ten sposób pomyślane podstawy, mogą stanowić poważniejszy fundament pod organizację przemysłu koszykarskiego w Wielkopolsce.

Powiat Nowy Tomyśl

Na zakończenie omówionych zagadnień wiążących się z produkcją chmielu i wikliny w okręgu nowotomyskim, poświęcamy kilka słów powiatowi Nowy Tomyśl.

Za dawnych czasów powiaty Nowy Tomyśl i Grodzisk stanowiły jedną całość pod nazwą powiat Buk z siedzibą Starostwa w Buku.

W powstaniu roku 1848 Niemcy byli zmuszeni z Buku uciekać i w związku z tem siedzibę powiatu przenieśli do Nowego Tomyśla. Stan ten trwał do roku 1887 kiedy to w dniu 1 października nastąpił — w myśl ustawy z 6 VI 1887 r. — rozdział powiatu Buk na dwa powiaty a mianowicie: Grodzisk z siedzibą Starostwa w Grodzisku i Nowy Tomyśl z siedzibą Starostwa w Nowym Tomyślu. W tym stanie rzeczy powiat Nowy Tomyśl pozostawał do końca roku 1918, tj. do chwili wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

W nocy z 3 na 4 stycznia 1919 r. do Nowego Tomyśla wkroczyły oddziały powstańcze pod dowództwem Klemczaka Edmunda zajmując cały powiat nowotomyski i część powiatu międzyrzeckiego pod Zbąszyń—Łonnica—Strzyżewo—Miedzichowo wzdłuż i niedalekiej odległości od obecnej granicy państwowej. Władze niemieckie przeszły w ręce polskie. Na znak ten po raz pierwszy na gmachu Starostwa Nowy Tomyśl powiewała w dniu 11 stycznia 1919 r. chorągiew polska. Po zawarciu traktatu wersalskiego granice powiatu nowotomyskiego rozszerzyły się jeszcze dalej przez przyłączenia miasta i obwodu Zbąszyń oraz obwodu Miedzichowo

pod Trzciel (dawniej powiat Międzyrzec—Niemcy) do powiatu nowotomyskiego.

W ten sposób powiat nowotomyski powiększył się pod względem terytorialnym i obejmował ogółem 85 070 ha powierzchni.

Z dniem 1 kwietnia 1932 r. powiat nowotomyski powiększył się jeszcze przez przyłączenie w całości powiatu grodziskiego, który obejmuje obecnie 128 024 ha powierzchni oraz — według ostatniego spisu ludności — 87 518 mieszkańców.

Powiat nowotomyski graniczy z powiatami: międzyrzeckim, międzychodzkiem, szamotulskim, poznańskim, kościańskim i wolsztynskim.

Pod względem administracyjnym dzieli się powiat nowotomyski na 6 miast, 9 gmin wiejskich i 117 gromad. Pod względem narodowościowym powiat zamieszkały jest w 81% przez ludność polską, 18% niemiecką i 1% inną. Pod względem gospodarczym, jest powiat nowotomyski samowystarczalny. Budżet Powiatowego Związku Samorządowego zamyka się sumą około 480 000 zł.

Gospodarstw wiejskich na terenie powiatu nowotomyskiego jest ogółem 7 616 w tym do 2 ha 2 492, od 2—5 ha 1 449, od 5—30 ha 3 435, od 30—50 ha 139 i ponad 50 ha 102. Zakładów rzemieślniczych jest na terenie powiatu nowotomyskiego 1233. Przedsiębiorstw handlowych istnieje w powiecie 1417.

Jak z powyższego wynika, powiat nowotomyski jest powiatem wybitnie rolniczym.